

Memo

Aan: College van burgemeester en wethouders

Cc:

Van: Tom Beskers

Datum: 11 augustus 2014

Kenmerk: 14ini02330

Onderwerp: Aanpak Schulddienstverlening - Samen de schouders eronder

Geacht College,

De gemeenteraad heeft uitgesproken dat armoede en schulden de aandacht hebben in de nieuwe raadsperiode. Er is momenteel geen compleet beeld van de cijfers, waarbij de vraag rijst of er voldoende 'spontaan vangnet' aanwezig is om onze inwoners te ondersteunen. In 2014 is al op twee momenten via memo's informatie gegeven over deze thema's.

We zien bij de betrokken (professionele en vrijwillige) partijen op het gebied van schulden een stijgende vraag naar dienstverlening, waardoor de conclusie gerechtvaardigd is, dat het spontane vangnet in ieder geval niet alle vragen kan opvangen. Om hier een beter beeld bij te krijgen wil de gemeenteraad vanuit zijn verantwoordelijkheid met inwoners, ondersteuners en belangenbehartigers in gesprek. Belangrijk document hierbij is de kaderstellende notitie Sociaal Domein van december 2013.

In het procesakkoord zijn een aantal uitspraken gedaan over 'onze manier voor zorg en welzijn'. Die ook zijn relevant voor de financiële dienstverlening aan minima:

Passend zorg- en welzijnsaanbod geef je vorm in de leefwereld van de cliënt; gespreide verantwoordelijkheid en solidariteit; ondersteuning van vrijwilligerswerk en mantelzorg voor een sociale en veerkrachtige gemeente en maximaal inzetten op vroegsignalering en preventie.

Wethouder Van de Wardt heeft als verantwoordelijk portefeuillehouder gesprekken gevoerd met een aantal organisaties in onze gemeente die diensten leveren op het gebied van ondersteuning aan mensen met schulden. Zijn conclusie is dat in het kader van de ondersteuning aan minima, met de burgers en de gemeenteraad het gesprek aangegaan moet worden over armoede, schulden en ondersteuning, om zo meer samenhang en samenwerking in de dienstverlening aan te brengen.

In algemene zin gelden daarbij de volgende uitgangspunten:

- betrek de raad actief bij deze ontwikkelingen;
- betrek inwoners actief bij deze ontwikkelingen;
- inwoners blijven verantwoordelijk voor hun eigen financiële situatie;
- voorkomen is beter dan genezen;
- er moet aandacht zijn voor gezinnen met kinderen. Investeren in de toekomst;
- samenleving in haar kracht zetten is stap 1, vangnet is stap 2.

Maatschappelijke effecten als gevolg van Schulddienstverlening

Het doel van de schulddienstverlening is het bevorderen van participatie en het beperken van maatschappelijke kosten. Hiervoor doen wij een beroep op de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de klant. Het aanbod richt zich op ondersteuning aan klanten die ondersteuning willen en (tijdelijk) niet in staat zijn de financiële en/of schuldenproblematiek zelf op te lossen. Met de schulddienstverlening willen we het volgende bereiken:

Voorkomen van schulden:

Met het bieden van preventie en nazorg willen we dat (grotere of nieuwe) schulden en daarmee aanverwante maatschappelijke problemen voorkomen worden.

Bevorderen van participatie:

De ondersteuning is er op gericht dat schulden geen belemmering vormen om te (blijven) participeren in de samenleving.

Beperken van maatschappelijke kosten:

Met de ondersteuning willen we maatschappelijke kosten op andere domeinen voorkomen of zo veel mogelijk beperken.

Vergroten zelfredzaamheid

Door een beroep te doen op de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht vergroten we ook de zelfredzaamheid van de klant. Door de (gekantelde) dienstverlening weet de klant zich na afloop van een adviesgesprek of een volledig traject financieel te redden en schulden in de toekomst te voorkomen.

Aanpak

Inventarisatiefase

De inventarisatiefase heeft tot doel om de knelpunten binnen het huidige beleid en de huidige uitvoeringspraktijk in beeld te brengen, uitgesplitst in mogelijkheden voor quick wins en vraagstukken die een bredere aanpak nodig hebben.

Gestart wordt met het in kaart brengen van de uitgangssituatie. Er zullen gesprekken worden gevoerd met de betrokken organisaties. Op die manier wordt inzichtelijk welke organisaties er zijn, wat deze doen, hoe zij gefinancierd worden, wat de relatie met de gemeente is en hoe de gemeente stuurt.

Op basis van deze inventarisatie zal een avond van gedachten worden gewisseld met de gemeenteraad om richting te bepalen op deze thema's.

Deze fase moet nog in 2014 worden afgerond.

Quick wins

Daar waar problemen worden geconstateerd (o.a. in de gesprekken met de betrokken instellingen) worden deze direct opgepakt en samen met de betrokken instellingen opgelost. Daar waar besluitvorming nodig is, zal dit leiden tot een collegevoorstel. Op het moment dat problemen een structureel karakter kennen, wordt gekeken of het vraagstuk meegenomen kan worden bij de bredere aanpak.

Binnen deze fase komen vraagstukken aan de orde zoals:

- a. Op welke manier kunnen de Klijsma-gelden (€ 140.000,- voor 2014, € 180.000,- structureel vanaf 2015) ingezet worden, behalve aan financiering Voorportaal;
- b. Hoe gaan we in voorbereiding op 2015 om met de Klijsma-gelden. Uitgangspunt daarbij is dat deze ten goede moet komen aan preventie en het realiseren van meer sturing op dit domein door de gemeente;
- c. Wat doen we met het verzoek van SHM om (deels) te gaan werken met een professionele coördinator;
- d. Hoe gaan we om met het verzoek van de Voedselbank om hen ook in 2015 te financieren;
- e. Hoe gaan we om met de subsidieaanvraag van Humanitas thuisadministratie. Zij willen administratieve ondersteuning bieden aan mensen die deze administratie niet alleen op orde kunnen houden;
- f. Hoe gaan we om met mensen (al dan niet met kinderen) die uit huis dreigen te worden gezet (wel of niet financiële vergoeding verstrekken);
- g. Hoe verbeteren we de dienstverlening van de Stadsbank op locatie binnen onze gemeente.

Deze fase moet nog in 2014 worden afgerond.

Lange termijn visie

Met de betrokkenen wordt gekeken naar de link tussen de huidige aanpak en de manier van werken in de toekomst. Op die manier ontstaat een beeld van de gewenste situatie. De bevindingen vanuit het voorgaande proces worden vervolgens gebundeld tot een definitief concept ontwerp dat ter bespreking en besluitvorming in het college wordt voorgelegd.

Binnen dit deel van het project komen enerzijds vraagstukken aan de orde zoals:

- a. Wat is armoede en hoe voorkomen en bestrijden we armoede?
- b. Hoe versterken we de regie vanuit de gemeente?
- c. Hoe stimuleren we de beweging van curatief naar preventief?

Daaruit volgend kunnen we ook antwoord geven op vragen zoals:

- a. Hoe betrekken we partijen als Wonion, Wedeo en ISWI bij de vroegsignalering van gezinnen met schulden?
- b. In hoeverre is het mogelijk om, door de schuldhulpverlening anders te organiseren, de toenemende instroom bij de Stadsbank te beperken?
- c. Waar positioneren we financieel, juridisch en organisatorisch onze schuldhulpverlening in relatie tot Voorportaal, Zorgloket en ISWI?
- d. In hoeverre vallen Sociaal Raadsliedenwerk en budgetcoaching onder het basisniveau (link met Welzijn opbouwen vanaf 0)?
- e. Wat wordt de structurele positie van het Voorportaal?

Deze fase wordt voor de zomer van 2015 afgerond.

Relaties naar andere thema's

Het proces kan niet los gezien worden van andere ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. De ontwikkeling van de "rotonde", de "Aanspreekpunten" en "basisvoorzieningen" zijn nog volop gaande en nog onvoldoende uitgekristalliseerd om al een duidelijk antwoord te geven op de vragen die verbonden zijn aan dit project. Zo kan de positionering en taakbeschrijving van het Aanspreekpunt, in sterke mate de wijze van samenwerken tussen de Stadsbank en de Schuldhulpmaatjes bepalen. Deze vragen kunnen input bieden aan de concretisering van de ontwikkeling die de betrokken organisaties doormaken en daarnaast ook een check zijn of we op de goede weg zijn.